

INHOUDSOPGAVE

1	Het vmbo in vogelvlucht	11
1.1	Vmbo gaat verder na 'Van Veen'	11
1.2	Hoofdlijnen van het vmbo	14
1.3	Het vmbo in cijfers	20
1.4	De schaal van de school	21
1.5	Recente beleidslijnen	23
1.6	Enkele dilemma's	27
1.7	Leeswijzer	31
2	Leerwegondersteuning, praktijkonderwijs en passend onderwijs	33
2.1	Leerwegondersteuning een stap vooruit	33
2.1.1	<i>De toelaatbaarheidsbepaling</i>	34
2.1.2	<i>De inrichting van de leerwegondersteuning</i>	36
2.1.3	<i>Het beeld na tien jaar aandacht voor zorgleerlingen</i>	37
2.2	Praktijkonderwijs: op een kruispunt van praktijk, vmbo en mbo	38
2.2.1	<i>Waar staat praktijkonderwijs voor?</i>	38
2.2.2	<i>Pro-leerlingen in het vmbo</i>	39
2.2.3	<i>Pro-leerlingen naar het mbo</i>	40
2.3	Naar passend onderwijs	43
2.3.1	<i>Passend onderwijs</i>	43
2.3.2	<i>Beleidsomgeving passend onderwijs</i>	45
2.3.3	<i>Passend onderwijs in het vmbo</i>	46
3	De pedagogisch-didactische strijd	49
3.1	Vernieuwing vanuit de basisvorming	49
3.2	Het (sociaal) constructivisme en de nieuwe schoolstrijd	51
3.3	De beroepspedagogiek van het vmbo	54
3.4	Competentiegericht onderwijs	57
3.5	Het puberende brein	60
4	Innovatie in sectoren	65
4.1	Innovatie van onderop gaat niet vanzelf	65
4.2	Vmbo-groen: verbreden en verbinden. Van landbouw naar groen	67
4.2.1	<i>Lopende en komende innovaties</i>	68
4.2.2	<i>Coming out?</i>	71
4.3	Bèta/techniek in het vmbo: het VMBO-Ambitie programma als nieuwe innovatiestrategie	72
4.3.1	<i>Een pittige uitdaging</i>	72
4.3.2	<i>Prestatiegericht innoveren</i>	73
4.3.3	<i>Pareltjes</i>	74
4.3.4	<i>2016</i>	76

4.4	Het Vakcollege: gouden toekomst voor gouden handjes	76
4.4.1	<i>Groeiend tekort</i>	77
4.4.2	<i>Merk in onderwijsland</i>	77
4.4.3	<i>Techniek en Vakmanschap</i>	78
4.4.4	<i>Verder na het startschot</i>	79
4.5	Intrasectorale programma 's bij economie en zorg & welzijn: een leerzame geschiedenis	80
4.5.1	<i>Scheidslijnen en beweegredenen</i>	80
4.5.2	<i>De wet van de remmende voorsprong?</i>	82
4.5.3	<i>Groeimodel</i>	83
4.5.4	<i>Hoe nu verder naar de toekomst?</i>	84
5	Centrale examens in het vmbo	87
5.1	Kenmerken van het examensysteem in het voortgezet onderwijs	87
5.2	Centrale examens in het vmbo	88
5.3	Centrale examens beroepsgericht: het cspe	89
5.3.1	<i>Hoe ziet een cspe eruit?</i>	90
5.3.2	<i>De organisatie van het cspe</i>	91
5.3.3	<i>Flexibiliteit</i>	92
5.3.4	<i>Competentiegericht</i>	92
5.4	Flexibele en digitale centrale examens in de algemene vakken	93
5.4.1	<i>Hoe ziet een digitaal centraal examen eruit?</i>	93
5.4.2	<i>Wat is er zo flexibel aan deze examens?</i>	93
5.4.3	<i>De voordelen van flexibiliteit</i>	94
5.4.4	<i>De voordelen van digitaal</i>	95
5.4.5	<i>Zijn er ook nadelen?</i>	95
5.4.6	<i>Het invoeringstraject voor de basisberoepsgerichte leerweg</i>	96
5.4.7	<i>Niet alles verandert</i>	96
5.5	Vooruitblik en terugblik	97
6	Leerlingen en loopbanen	99
6.1	Leerlingloopbanen in cijfers	99
6.2	Adviesgroep VMBO over loopbaanoriëntatie en -begeleiding	101
6.3	Loopbaanleren in het vmbo	102
6.3.1	<i>Onderwijs en zelfsturing</i>	103
6.3.2	<i>Loopbaanbegeleiding is nodig</i>	103
6.3.3	<i>Een onderzoek naar lob in Noordoost-Brabant</i>	104
6.3.4	<i>De leeromgeving</i>	104
6.3.5	<i>Loopbaancompetenties</i>	106
6.3.6	<i>Leermotivatie en keuze voor een vervolgopleiding</i>	108
6.3.7	<i>Conclusie</i>	110
7	Voortijdig schoolverlaten en veiligheid	113
7.1	Voortijdig schoolverlaten	113
7.2	Zorg en veiligheid in en om de school	116
7.2.1	<i>Een verandering van het veiligheidsbeleid in 2004</i>	117

8 De maatschappij in de school: culturele diversiteit en talentontwikkeling	125
8.1 Intercultureel en multicultureel vmbo	125
8.2 Talentontwikkeling, 'de brede school', burgerschap, sport & cultuur	129
9 Afstemming in de regio	139
9.1 Horizontale afstemming tussen vmbo-scholen in een rpo	140
9.2 Verticale afstemming van aanbod tussen mbo en vmbo	142
9.3 Integrale afstemming in de regio	144
10 Deskundige docenten in het vmbo	147
10.1 Platforms van en voor docenten in het vmbo	147
10.2 Samen op Scholen. Een innovatieve vorm van leraren opleiden voor het (voorbereidend) middelbaar beroepsonderwijs	151
10.2.1 <i>Collega's in opleiding bij Samen op Scholen</i>	151
10.2.2 <i>Individuele leerroutes, maatwerk, flexibiliteit, zelfsturing</i>	152
10.2.3 <i>Onderzoek naar Samen op Scholen</i>	153
10.2.4 <i>Enkele opmerkingen</i>	155
11 De leeromgeving	157
11.1 Van een gestructureerde naar een open leeromgeving: een korte geschiedenis	157
11.2 Het gebouw maakt het mogelijk, over nieuwbouwconcepten vmbo	161
11.3 Een paar voorbeelden	164
11.4 De scholingsboulevard	168
12 Verder met het vmbo!	171
12.1 Nogmaals de dilemma's	171
12.2 Levendige variëteit	173
12.3 Perspectieven voor de toekomst	175
Lijst met afkortingen	179
Over de auteurs	181
Verantwoording beeldmateriaal	187